אונזערע קינער

צוויי ליעדער

פון לואיס עפראן.

פון דער נאטור

וואקסט אין סאד א בוימעלע
בליהט א שעהנע קוויטש —
בליהען קינדערס בעקעלאך,
וואקסען קינדערס פרייד.

זינגט א קליינע פויגעלע,
לידער לאך פון גליק. —
הילכט א קינדיש קול'בעלע,
איז דאס אויך מוזיק.

פינקלען שטערען אויף'ן הימעל,
פוצען אויס די נאכט. —
פינקלען קינדער אויגלעך מיט
דיינעם הימעל פראכט.

קומט פריהמארגען אן מיט ליכט,
טריפען טראפענס טוי, —
וויינט א קליינע קינדעלע,
טריפט עס אויך אזוי . . .

מאי

מאי, מאי, מאי!
פריי, פריי, פריי!

עס זינגט, עס קלינגט,
עס וואקסט, עס בליהט
עס שפראצט, עס שמעקט,
עס לייכט, עס גליהט!

פריי, פריי, פריי!
מאי, מאי, מאי!

עס שטראהלט עס גרינט.
עס לעבט עס גלאנצט,
עס גלעט, עס רעדט,
עס רופט, עס טאנצט!

פריי, פריי, פריי!
מאי, מאי, מאי!

סערוועטען גרין,
אין הימלען בלוי,
און שטראהלען גאל
און זילבער טוי!

מאי, מאי, מאי!
פריי, פריי, פריי!

אי אלט, אי יונג,
אי גרויס אי קליין —
באגריסט דעם מאי
פון יאהר די קרוין!...

בלומעלע

(אן אמת'ע מעשה'לע)

געווידמעט מיין יונגינקע פריינדין ווידר זשיניא דעש.

פון י. מאלין.

בלומעלע איז געווען א מיידעלע פון פיער יאהר אלט, א קליינינקע, א בלאסינקע, מיט צוויי שווארצע אויגעלאך און מיט א זיסען שמייכעלע אלע מאל אויף די ליפעלאך. מעהר קיין קינדער א חיין איהר, האבען איהרע עלטערען ניט געהאט און אזוי ווי זי איז געווען א בת יחידקע, א געצערטעלטע, האבען טאטע מאמע מורא געהאט איהר 'ארויס־צולאזען אויף'ן גאס, עס זאל זיך מיט איהר ניט טרעפען א סבה. פלעגט בלומעלע כמעט גאנצע טעג אליין מיט זיך שפיעלען.

פלעגט בלומעלע אלע מאל קוקען פון פענסטער אין גאס אריין און ווען זי פלעגט זעהען ווי קינדערלאך פון איהר עלטער, אינגעלאך און מיידעלאך שפיעלען זיך צוזאמען אויף'ן גאס און פילען אן די לופט מיט זייערע קינדערשע קול־קוועטשען און זי פלעגט שטארק אנהויבען בענקען נאך קינדער מיט ווען צוזאמען צוספיעלן, פלעגט איהר דאס הערצעל פאר־לען זיך.

אייגמאל ווען זי איז צוגעשטאנען צו איהר מאמען, זי זאל איהר ארויסלאזען אין גאס צו די קינדער, האט איהר די מאמע געזאגט אז זי זאל צוואוארטען נאך א שטיקעל צייט ביז ווען זי וועט קרי־גען א ברודערעל וועט זי מיט איהם קענען שפיעלען זיך אין איינעם.

האט בלומעלע געדולדיג געווארט. ביז ווען זי האט זיך איינמאל אין א פרוהמארגען אויסגעכאפט און דערזעהן איהר מאמע ליגען אין בעט א בלאסע און לעבען איהר זיין איז געלעגן א ביבי אין קישענס און האט געוויינט.

דאס איז דיר א ברודערעל, מאכ־טערקע — האט די מאמע מיט א קרענק־ליכען שמייכעל זיך געווענדעט צו דער פאר־וואנדערטער בלומעלע. — איצט, קינדעלע וועסטו שוין האבען מיט וועמען צו שפיעלען זיך.

בלומעלע האט פון שמחה אנגעהויבען מאנצען, האט זיך א ווארף געטאן צום נייעם ברודערעל און געוואלט איהם ארומנעהמען, אבער די מאמע האט איהר ניט צוגעלאזען.

שפעטערצו, ווען דאס ברודערעל איז אביסעל גרעסער געווארען, האט זיך בלומעלען אויסגעראכט אז מאמע מאמע גיבען זיך מעהר אב מיט'ן ברודער־רעל און אויף איהר קוקען זיי זיך גאר ניט אום, האט עס איהר פארדראסען, און זי האט אנגעפאנגען צו זיין אין כעס אויף איהר ברודערעל וואס רויבט אויעך טאג־טעג מאמעס ליעבשאפט פון איהר. דאס פלעגט אבער לאנג ניט געדויערען. ווי דאס קינד פלעגט נור אנהויבען וויינען, פלעגט זי עס גלייך געהמען וויינען און צוזינגען "א, א, א, ברודערעל, שלאף זשע, שעהנער ברודערעל" און בשעת מעשה פלעגט זיך בלומעלע פיהלען אזוי גוט אזוי גוט, וווא זי האט א ברו־דערעל.

גלייכע ווערטראד

אהונט לאזט מען בילען און מען געהט ווייטער.

אז דער הונט האט זיך אויסגעבילט, הערט ער אליין אויף.

א בערימעק איז ניט צו שלאגען.

ארימקייט איז קיין שאנדע.

א שאנדע איז צו גגבענען.

אן עפידעמיע פון התונה האבען.

אין די מערידזש לייסענס ביוראס פון נייו יארק, ברוקלין אוד נוארק, נ. דזש. איז מען לעצטענס זעהר ביזי מיט ארויסגעבען מערידזש לייסענס צו פאר לאר. אין ברוקלין האבען צווישען פי־לע אנדערע אויך ארויסגענומען מע־רידזש לייסענס צוויי טויזענד טיטשע־רינס.

אין נוארק זענען אין מאנאט דזשון ארויסגעגעבען געווארען לייסענס צו 745 פארלאר, מיט פופציג מעהר ווי אין דעם זעלבען מאנאט פון פארייגען יאהר. פון מאנאט יאנואר פון דזשון יאהר בין איצט זענען שוין אין נוארק ארויסגעגעבען געווארען 2376 מערידזש לייסענס.

אונזערע פעקלעך פון
ווילסאנס
פלייגען פעדם
ווערט פערקויפט מעהר פלייגען
ווי אלע אנדערע פון ווערטען,
אנדערען קלעפעדיגען
פלייגען־פאפער.

א גרוס פון ש. אנ־סקי

פון א. מארעווסקי.

— „ניט זיי דארטען איבער אלעמען אין ווילנע מיין הארצינען גרוס!"

מיט די ווערטער האט מיר אנ־סקי באגלייט ביים געזעגענען זיך פאר מיין אפפאהרען פון אטוואצק אהיים.

מיר דאכט זיך אבער, אז די פאר צעהנדליק גרוסען צו זיינע פערזענליכע באקאנטע זיינען ניט געווען. עס ווילט זיך הערצעהלען דעם בריייטען עולם וועל־כען די איינדריקע פון די פאר מאנאט־טען, בעת איך פלעג זיך טאג טעגליך טרעפען מיט'ן דיכטער, וועלכער איז געווען אזוי פאפולער אין ווילנע אין משך פון פאריגען ווינטער.

אטוואצק איז א שטילער ווינקעל פון גן־עדן אין אונזער צעבליטיגטער אין באשמיטער וועלט. דאס געפילדער פון לעבען דערגרייכט אהין אהן זיין גיפט — דורך די ציטונגען, וועלכע קומען אן פון וואהרשע מיט „געכטיגע נייעס". נאך פארהערענדיג „אהין" אין נאוועמ־בער, האט איך צוריבען צוויי טעג, צו זעהען אנ'סקי'ן אין אטוואצק: „למען השם". מיין וויזיט איז דאס מאל געווען א גאנץ קורצער.

איך האב געפונען דעם דיכטער אקו־ראט נאך מיטאג, משמעות, געשטערט איהם שפיעלען זיינע „פאר פארטיגע שאך". געוואסען פון זיין ברייטער ריינרויסישער, וואלט איך געזאגט — גאנספריינטלויכקייט; געזעהען זיין אינ־טערעסאנטע קאלעקציע פאפיער־געלט וועלכע זיינען אין משך פון הער רע־וואלוציע אריין אויף דער טערטאריע פון רוסלאנד.

אין אוועקפאהרען אנטציקט פון דער וואונדערליכער לופט, ניט קוקענדיג וואונדערליכער לופט, ניט קוקענדיג זיך זאט אנקוקען אויף דער וויינסקייט פון די ניט באריהרטע וואלד־שטעגע־לעך אין טראכטענדיג און מורמלענדיג:

— ווי גוט דא איז!

משמעות, אז דעם „ניט גיטען איז געלונגען פארזושטעלען, "ווי מען דאר" מיין אנטציקונג פאר קנאה, און מיר האט געקומען א ספק. אין צוויי חדשים ארום בין איך ווידער אנגעקו־מען אין שטילען אטוואצק מיט אן אולטימאטום:

— א חודש שווייגען, אדער אין א חודש ארום ווערען אנטשווייגען!... די לויבע שטילקייט פון נאטירמבער האט אין יאנואר מיט אויסגעווידזן פאר אן אוועדטורע פון א כבד־סיפאניע... די שניי־באוויסטע וועגע וועלדעלעך זיי־נען מיר דאס מאל שוין פארגעקומען ווי א וועג אויף וועלכען געהן צוריק איז ניט אזוי לייכט, ווי געהן „אהין".

די שטימונג איז געווען א געדריקטע א ביטערע, אלץ האט אויסגעזעהן צייטווייליג, פארבייגעהענדיג, ניט זי־כער.

אין איין זאך איז געווען — „בלי ספק".

— שווייגען!!

מיט מעגשען זיך צונויפרידען, דורך וואנקען, אדער זיי אויסמיידען, ווי־כען פון זיי — א שווערער טרל!

זייער טעמפטקייט, זייער ניט אויפ־מערקזאמקייט צו „יענעם", זייער ניט קענען „פארשטעהן אהן דבורים" טרעט ארויס מיט א ביטערער דייטליכקייט און ריאיינזאמקייט פון דעם שטעהען צווישען ריידענדיגע ווערט פייגליך.

ווי ביכטער צווישען שכור'ע ווי הונ־געריג צווישען זאטע, ווי פייגפיהליג צווישען טעמפע.

אין אן אויסנאהם איז געווען אנ'סקי, אן אויסנאהם פון כלל אין דעם פרט, אזוי ווי אין א סך אנדערע.

א פולע פלעגט ער פארשטערען פאר אויפ'ן וואנק, אז איך פלעג עפעס ווע־לען אנשריבען, פלעגט ער פון די ער־שטע איתיות שוין וויסען, וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

דאס איז ניט אזוי די שארפקייט פון שכל, ווי דיאיידעלקייט פון הארצען.

אין שטילען, ווייסען ווינטערהיגען אטוואצק האב איך געזעהן דעם דיכ־טער אין א אינטימער באלויכטונג, אין די וואהרע שטראהלען פון זיין ליעבער פערזענליכקייט האבען צעמישט די בי־טערע פארצווייפלונג פון איבערגעוואל־דיגען זיצען דארטען מיט אזוי זכרונות, וועלכע רוהען ווי א זיסער שמייכעל אין האלצען אויב „בכיסו בכיסו ובכעסו" איז א ריכטיגע מאם צו דערהענען א מענשען איז אבער דא נאך א פונקט.

— „כשך — מטו", דאס הייסט בעת ער שפיעלט אין שאך.

ווער עס וויל, אנ־סקי'ן זעהען „אין האנצען", זאל קומען פון 3 ביז 5 נאכמיטאג, אנזערעצען זיך אין א ווינקעל און שווייגענדיג קוקען ווי מען שפיעלט אין דער ווילע „לאאיס" אין שאך. דא זעהט איהר א ריין, צארט, ליעב קינד, וואס זיין גאנץ וועזען מיט זיין הומאר, זיפץ און שמייכעל איז פאר־שטעקט אין שאך־ברעטעל.

ארויסקריגען ביי איהם א תשובה אויף עפעס איז דאמאלסט ניט מעג־ליך — טויב און־שטום!

און אז ער "ניט מאט" איז ניט צו באשרייבען די שטאח!

בעזונטיגע הרבים בין איך א שפיע־לער א שוואכער, נאר דער דאזיגער "וויסענשאפטלעך אביעקטיווער" אמת איז אין אנ־סקי'ס אפשאצונג ניט קיין שטענדיגע ערשיינונג. בעת איך פלעג פארשפיעלען, פלעגט ער א זאג טאן:

"איהר האט היינט גאר ניט שלעכט געשפיעלט, איהר וויסט."

נאר אז ס'האט זיך מיר עטליכע מאל געמאכט צו געבען אנ־סקי'ן מאט, האט ער געטענה'ט ניט אויפהערענדיג:

— "איהר זייט א "שוסטער" . . .

אבער א "שוסטער" פלעג איך זיין גאר אין אנהויב, האבעדיג פארשפיעלט א 4—5 מאל, האט אנ־סקי א זאג גע־טאן, אז "פאר זיינע אומערעכטע הענד דארף מען זין היטען" אין פאר די לעצטע 3 וואכען האב איך ביי איהם קיין איין מאל ניט געוואונען. איין קאן האט ער ביי מיר אומגעריכט "אראפגעשיילט" אלע ערשטע פיגורען כ'בין געבליבען מיט'ן מלך אין די צי־געלעך און ער האט אזוי געלאכט, אז מיר איז זיין געלעכטער געווען אינטע־רעסאנטער ווי דאס שפיעל, נאר אפ־זאגען זיך האט מען ניט געקענט: זיין הויפט־פארטנער איז ניט געווען אין געשפיעלט ווערען מיט [illegible] א "פארטנער."

דער צווייטער וואנאט האב איך געביטען די וואוינונג — און באזעצט זיך אויף דער אנדער זייט שטאט.

בעת איך האב געוואוינט אין שכנות פלעג איך, פארשטעהט זיך, אויסמיי־דען ארייגגעהען אום דיכטער. עטען ער שרייבט. ער ארבייט זעהר פיעל, לאנגע שעה'ן זיצט ער מיט'ן טיגע אן פעדער. מיט א וואך פיער צוריק האט ער געענדיגט זיינע א לאנגע ארבייט וועגען וועלכער ער האט די פרטים ניט דער צעהלט (פריעגען האב איך זיך ניט אנטשלאסען). אין פון דענסטמאל אן איז ער געווארען צימרטיליכער. בעת איך פלעג קומען און געפינען איהם שרייבענדיג, פלעגט ער זיין שרייבען אפ לייגען. אין אפט פאר די לעצטע פאר וואכען זיינען ביי אונז אויסגעבראכען ויכוחים וועגען פארשיעדענע פראגען פון לעבען אין קונסט.

אנסקי פארמאגט א זעלטענע קענ־טעניש צו זעהן פארשיעדענע ערשיי־נונגען אין זייער הויבער באלויכטונג, עפעס ווי די שטים פון "ווייטערדיגע דורות וואלט איהם געהאלפען זיי אפ־שאצען.

מעג מען איינשטימען מיט איהם אדער אומפערען זיך, נאר מען מוז נשתומם ווערען פאר זיין שארפען אינטואיטיווען בליק.

ניט לאנג איז געקומען צו רייך וועגען באלשעוויזם, צו וועלכען אנ־סקי האט זייענדיג אין ווילנא, ווי באר־וואוסט, ארויסגעוויזען א פולע נעגא־טיווע באציהונג. איך האב, צווישען אנדערען, באמערקט, אז ס'איז גרינגער צו פארגעסען די רציחות פון פלעווע'ס פאליציי און דעניקין'ס סאלדאטען, איז דער דאס, וואס דער פייער וועט ווען עס איז זאגען: "ליקאווי פאפטאל" און וועט פארגעמוארטליך מאלען פאר דער ספעציפיש־רוסישער ערשיינונג "לייבען" — אזוי ווי דאס מען שוין פארשטעהער פון דער גרויסער רוסישער אינטעליגענץ . . . .

צו איך האב' נאך קלאהר מיין גע־דאנק ניט ארויסגעזאגט, אדער אנ־סקי האט מיך ניט פארשטאנען, נאר מיט אויפרעגונג האט ער היציג אויסגע־שריען:

—לאזט צורוה די אידען אין דער נאכען, און מיט אמאל — א דרעה און געשיכטע פון רוסלאנד. דאס רוסישע פאלק איז ניט קיין טשיל־ – קינד, ס'איז א גרויס פאלק. עס וועט זיין גורל מיט די איינגעגע הענט אויסשמידען. איהר האט געזעהן, ווי א רוסישער פויער מאנצט א קאמארינסקע? געפינט, וואו איז ביי איהם דער קאפ, וואו — די פיס, וואו דאס הייטעל, וואו — דער גארטעל. אלץ איז אינטערעסאנט־ציאנט אין איין כאאטישען פייער — פלאם צוזאמען מיט מיט ווילען/ טעמפ פון דער "הארמאניישקע" מיינסט פון דער זייט, אז ער האט געבראכען האלז און ער שטעהט ווידער אויף ביידע פיס — זיין טבע איז אזא.

אט אין די ווערטער וואקסט דער אנ'ערשטיגער, רעגקלעריגער (און אפשא־צענדיגער ריכטיגער אויס אין דער גאנ־צער גרויס פון אן אמת'ן קינסטלער.

א ווייצלינג איז ער א שטארקער און פיינפלייגער, זיין שפרודלענדיגער הומאר באוויזט זיך כולם, בעת ער שפיעלט זיך מיט קינדער. דאס איז נאר'ע "שאך" זיין בעליעבטעסטע צייט פארברענגונג. אלץ לעגט אנ־סקי אויעק און איז גרייט זיך קוליען, דערהען, לאכען, קיצלען, "נאריש מאכען" — אזוי, ווי עס פארערט פון איהם זיין 5 אדער 6 יאהריגער שפיעל חבר — דא זעהן מיר ווידער בולם ארויס דאס רויגע, קינדערישע, צערטליכע הארץ פון קינסטלער.

ניט לאנג לויטן מיר געוואהרען איינגעלאדען אויף א פריהן הבן ביים יונגען דיכטער פ. וואו אנ־סקי איז אויפ'ן ברית געווען סנדק.

דאס עופה'לע שלמה'לע איז כביי איהם טייער ווי דאס לעבען. צום פדיון הבן האט ער געבראכט צעהן זיל־בערנע הלכע רובלעס און איבערגע־בענדיג דער מיטער, האט ער געזאגט:

— צו זיין בר מצוה זאלט איהר עס איהם אפגעבען און זאגען פון וועמען עס איז.

"איך וויים שוין זיכער, אז מען וועט מיר דארטען דערמאנען" — האט ער שמייכלענדיג אנגעגעבען, קוקענדיג אהרום זיך מיט זיינע שעהנע, יונגע, קינ־דיש אומשולדיגע אויגען . . .

ווי א שיין פון דער זון איז דיפ ראסטיגע ווינטער מיט ליכט דער אנדענק וועגען דא שטונדען, וועלכע זיינען באצירט מיט זיין נאהענקייט ("טאג" — ווילנא).

THE DOMINION BANK
סיטי האל ברענטש
קאר. קווין און מעראלי סטריט טאראנטא
3% אינטערעסט געצאהלט אויף סייווינג אקאונטס פון א דאלאר און העכער.
ברענטשעס אין טאראנטא
וו. וואלקער מענעדזשער

קלונע מענעה און פרויען
האלטען ניט זייערע איבע־רינע געלט אין הויז ארבר טראגען עס ארום אין די קע־שענעס.
זיי ליינען עס אריין אין א סייווינג באנק אזוי אז דאס געלט פארדיענט געלט. זעקס מאנאטען.
באשליסט יעצט צו לאזען אונז העלפען אייך שפארען, אינטערעסט געצאהלט יערע
אפגעצאלט קאפ. $9.700.000
רעזערוו פאנד $18.000.000
רעזארפעס $130.000.000
די בענק אף נאווא סקאשיא
ברענטשעס
קווין און מעקאהל ברענטש,
מענעדזשער ח. סויטהערלענד
ספעריינא אין דאנדעס
ברענטש
מענעדזשער, ס. פ. ניובאם
פאן ערל. 6416-6417-6418

ניגער געלינטשט.

דורהעם, נ. ק. עלי. 10.

א באנדע מאסקירטע פון צוויי יונגערט מענשען האבען ארויסגערישען עדדלמיארד ראוטיש, א ניגער, וואס איז אריעסטירט געווארען אויף דער קלאגע פון אמאקירטע א 13 יאהריג מיידעל, און אויפגעהאנגען געווארען אין נארטען פון א קליינסטער. מען האט איהם אויפגע־האנגען אויף א קריט אין דערנאך האט מען איהם אריינגעשאסען א האגעל פון מיר ען. דער שעריף האט געפרוביירט בעטען מען זאלאיהם איבערגעבען צום געזעץ. אבער דער אנפיהרער פון דער באנדע האט איהם געגעבען בעזיין 3 מי־נוט צו אנטלייפען פונ'ם פלאץ. ער האט געפאלגט.

פרעמיער האט ניט באצאהלט קיין איינקום שטייער.

אטאוואא, יולי 10.

איינגע קאבינעט מיניסטערען צווי־שען וועלכע עס געפינט זיך אויך פרעמ־מיער ארטהור מיהען, וועלען אין גל־כען פארקלאגט ווערען פאר ניט האבען באצאהלט זייער איינקום שטייער.

די קאבינעט מיניסטערען מיט א טאף פון זייערע אנגעשטעלטע סעקרע־טארען זענען מיט דער מיינונג אז רע־גיערונגס אנגעשטעלטע דארפען זיין פטור פון צאהלען איינקום שטייער.

דער שטאדטישער קאלאקטאר האט אבער געקראגען א באפעהל פון דער באארד אז קאנטראל איינצומאהנען די שטייער דורכ'ן גערעכט.

דאקטאר
יוליוס לעווין
דענטיסט
אפיס: 382 קווין וועסט פארגעי־ספעריינע עו.
וועגען אפאינטמענטס טעלעפאניר קאלערוש 766

טאראנטא כשר וואורשט און פיש סמאוסינג מאנופעקטשורינג
מיר מאכען באקאנט אז איהר קענט ביי אונז באקומען צו יעדער צייט גע־סמוקטע פישען, אויך מאכען מיר די בעסטע וואורשטען און פאסטרא־מא. מיר קויפען נאר כשר'ע פליישען פון די אידישע האלסייל־ער. די שטרענגסטע כשרות לויט די אומשטענדען.
אדרעס ווערען פינקטליך דעליווערט פון א דאלאר און העכער.
גיט אונז א טרייעל און איהר ווערט דאן בלייבען אונזער שטענדי־גער קאסטומער.
משה דייווים
266 פארלאמענט סט. טעל. מיין 909

שיקט געלט צו אייערע קרובים דורך דער דזשאינט דיסטריביו־שאן קאמיטע.
אפיס שטונדען פון 4 ביז 9 אוועגס זונטאג פון 10 מארגענס ביז 4 נאכמיטאג.
טאראנטאר מלחמה קאנפערענץ
399 ספעדיינע עוועניו
טעלעפאן קאלערוש 6595.
שפייז קופאנס ווערען נאר ארויסגע־געבען פאר פולען אליין.

א געטראנק פאר אלע צייטען

א'קיעפ'ס איז ניט נאר א דערפרישענדער טרונק אויף ספעציי־עלע געלעגענהייטען. דאס ווערט געבריוכט פון פיעלע מענ־שען אלס געטראנק א גאנצען טאג — ביים עסען אדער צו אלע צייטען ווען מען איז דורשטיג.

ריין און געשמאק. א'קיעפ'ס געברוי זענען צוזאמענגעשטעלט פון אלע גוטע זאכען וואס שטילען דעם דורשט און וואס האבען די מעלה פון א סטימילירענדען טאניק.

קויפט היינט א קיים און טרינקט צו אלע געלעגענהייטען. — אייער גראסער פארקויפט דאס.

אייך אין רעסטאראנען, קאפעען און האטעלען.